

Ustrahovanje v šoli.

(Dalje in konec.)

Moja misel je, da se učitelj pri izbirkii dopuščenih pomočkov, ktere ima za ohranjenje šolskega reda, palice lahko ogiblje. In zakaj bi tudi palico rabil, kjer zadostuje resna beseda? In zakaj bi rabil besedo, kjer zadostuje že požuganje s perstom? Zakaj pa bi žugal s perstom, kjer otroka že migljeji zaverne na pravo pot? Kjer shaja učitelj z bolj mehkiimi pomočki, naj nikar ne rabi precej ojsriih, da zavoljo teh ne zgubi mehkejih, pa tudi zato ne, da si ne podpiše ubožnega lista, da je terdoserčen in neusmiljen. Učitelju je treba, da čuje nad seboj, da mu ne zavrè kri precej pri najmanjšem prestopku učencev. Da učitelj zadostuje tirjatvam sedanje pedagogike, potrebno je, da se premaguje, da vredi vzrejniške pomočke, da stopa od mehkih do ojsriih. Učitelj pa mora tudi človeka po duši in telesu dobro poznati, ter mora biti antropolog in psiholog. Ne dá se tajiti, da so v tem obziru pripravnice prej (in tudi sedaj) dosti zagrešile, kajti tega nauka ne nahajamo še v učilnem načertu. Zadostovali so o tem prevažnem nauku le nekteri suhoparni stavki; vse pomanjkljivo pa si je moral potem učitelj po svojem prizadevanji prisvojiti. Res je, da si učitelj vsled vednega občevanja z otroci in njih opazovanja prisvoji neko djanjsko dušoslovje, s katero v marsikterem obziru dobro izhaja, vendar ta mu vselej ne zadostuje; kajti ne dá se tajiti, da učitelj, kteri dobro pozná človeka, otroka vse drugače sodi in z njim ravná, kakor pa tisti, kteri od vsega tega le malo ali celó nič ne vé. Kdo more duha izobraževati, ako ga še ne pozna? Kdo more otroka vsestransko tako zrejati, da se pri njem vse v pravem soglasji razvija, kteremu so neznane postave, po kterih se ta razvoj prirodi in vlastno zveršuje? Ako učitelj ne pozná otročje narave, ni pravi odgojitelj, ker ljudje niso nikakoršni stroji ali mašine, in more vsakega otroka po posebnih značajih dostojno obdelovati. Reklo bi se vodo v Savo nositi, ako bi hotel tukaj še dokazovati, kako zeló potrebna je ta vednost za pravo rabo vseh drugih odgojevalnih pomočkov. Kako more pa tudi učitelj med njimi prav zbirati, ako ne zna prav soditi otroških čutov in nagnjenj? Prizadevajmo si tedaj, da se o tem vedno bolj izobražujemo in napredujemo, da si pridobimo človekoznanja in dospemo k pravi izurjenosti v pedagogiki. Svosti si bodimo, da nas bode spoznavanje nježnih otroških dušic čedalje bolj rešilo mertve, mehanične in sitne dresure (ktera se je iz stare šole le kot učilna naprava) tudi v novejšo vsilila, in po sramotnem in žalostnem vladanji palice ohranila. Pa tudi pripravnice naj storé v tem svojo dolžnost!

Strah, da bi bil šolski red zmeden in nestanoviten, zdí se mi popolnoma neopravičen. Nasproti je pričakovati bolj rednega, stanovitnega

in boljšega šolskega reda kot do sedaj, ko je navadno šolska kriminalistika veljala za simbol dobrega šolskega reda, kar je pa v resnici le žalostno znamenje slabe in prerahle discipline. Zmanjšanje telesnega kaznovanja je dosedaj le še premalo cenjen napredek sedanje pedagogike. Ne morem si kaj, da še kažem na Pestalozzi-ja, to svitlo zvezdo pravega pedagoga. Njegov izverstni živatopisec Blochman pravi kaj lepo od njega: „Bogastvo ljubezni, to božje življenje v njem, bil je potegljaj, s katerim je on odgojeval; njegova moč je bila omika, s katero je vsakega otroka na njemu pristojni način vzel in odgojeval. Po njej je umetno delal, da je svojo divjo in surovo množico privadil postavnega reda in čednega obnašanja. Ali ni mar tudi naša serčna želja, odgojiti iz otrok dobre, značajne in proste može? Da pa to dosežemo, je naj pred potrebno, da si prizadevamo za zmanjšanje telesnih kazni. Pod vlado palice in pod jarmom terdoserčnega trinoga se otrok družega bolj ne boji, nego telesne bolečine; postaja bolj in bolj boječ, plah, malodušen, suženjsk in hlapčevsk; odgojevati pa si hočemo „krepki narod, može, od katerih se bo lahko reklo: so močni kot levi, pohlevni kot jagnjeta; može, v katerih rokah je zmaga; kajti le oni so sposobni za naj više — za premaganje in poterpljenje“.

Da so se že v starem veku Kvintilian in ljudomili določno borili zoper telesno kaznovanje, vkljub temu pa da vendar niso dosegli, kar so zahtevali, je to ravno toliko njihova krivda kot naša. To naj nam bo v tolažbo, da tudi mi v tem obziru nismo zaostali, ampak si prizadevali postati pravi, popolnoma pedagogi; zakrivila pa je v tem veliko napačna in kriva domača odgoja in izreja. V svoji slepi nevednosti — izvirajoča iz napačne ljubezni — zadolže veliko prvi odgojevalci, ker navadno razvoj duha krivo obračajo ter napeljujejo k škodljivemu nagnjenju, zoper katero se more pozneje učitelj le s prav ojstrimi pomočki bojevati. „Človek je dober, in hoče dobro“, pravi Pestalozzi, „pa hoče pri tem tudi dober biti, kedar dobro dela; ako je pa hudoben, tedaj smo mu zagradili pot, po kateri je hotel dober postati“. Ali nam manjka zgledov od staršev, kateri so s solzami tožili, da je le njih slepa ljubezen in mehkota kriva, da je njih ljubček malovrednej, ako mu je moral pozneje učitelj z ojstrostjo in silo pot v jetnišnico zabranjevati! Iz tega izvira pa za učitelja druga sveta dolžnost, da razširja modra in prava pravila odgojiteljstva med ljudstvom. Učiteljevo delovanje sega daleč zurnaj šolskega zidovja, kajti njegova naloga ni le ta, da vzreja prihodnji rod, skerbeti mora tudi za sedanji čas. Učiteljeva naloga je, skerbeti za to, da zadobé starši veselje do modrega odgojevanja svojih otrok, jih soznanjevati s pravimi pravili naravne odgoje in razvijanjem mlade in nježne rastline otrok, ter jih pri vsem s svetom in dejanjem podpirati. Po svojem trudu bode učitelj kmali dosegel veselje, vidoč, kako si starši zajemajo

iz pripravnih spisov građiva za svoj prevažni posel. Tukaj moram le obžalovati, da nimamo še domaće knjige, ktera bi obdelovala v prav umevni besedi naj važniša vprašanja iz odgojevalstva in izreje. Gotovo bi si zahvalo vsega slov. naroda zaslužil, kdor bi se lotil preimenitnega podvzetja! Pa tudi po krajih, kjer so čitalnice, bralna društva i. t. d., ima večkrat eden ali drugi lepo priliko spregovoriti o raznih prevažnih točkah o izrejevalstvu; taki lahkoumevni govori o imenitnosti dobre izreje, djanjski sveti i. t. d. padejo gotovo na rodovitna tla. Tam pa, kjer ni takih društev, naj pa učitelj porabi vsako priliko in spregovori o preimenitnem odgojevalnem poslu. Koliko blagovitega sadú bode donašalo tako podvzetje! — Ako bode vse učiteljstvo si prizadevalo po vsi svoji moći izpolnovati to svojo nalogo, tedaj se bode gotovo tudi čedalje bolj bližalo idealu, kateri naj bo pri slehernem učitelju — zmanjšanje in odpravljanje telesnih kazen. Ako pomislimo, da so se terpinčenja in trinožtva preteklih stoletij morale umakniti luči napredovalne omike, — zakaj bi ne smeli upati, da bode sedanja napredovalna doba brez šibe in palice v šoli shajati mogla?

Govekar.

O risanju.

(Dalje.)

Svinčnik. Najboljši svinčniki so tisti, ki so enako zernast (gleichkörnig), ki se ne lomijo radi, in ki so svitlosive barve. Gledé na izdelovanje se posebno odlikujejo angležki, norimberški Faberjevi in Hardtmutovi svinčniki. Pravi angležki so najizverstnejši; toda se le po malo rabijo, ker imajo jako visoko ceno. Takisto je tudi s Faberjevimi svinčniki; Hardtmutovi so pa kot cenejši bolj v navadi. Pri vsakem teh svinčnikov razločuje se gledé na terdoto in barvo več verst, kakor je to slehernemu znano.

Za risanje s prosto roko so taki svinčniki dobri, s kterimi je mogoče na navaden sušiven papir kaj zapisati ali narisati. Taki niso ne preterdi ne premehki. Take svinčnike naj bi imeli tudi začetniki pri risanju, kterim niso vgodni niti mehki niti terdi svinčniki. Za risanje prostoročno vstrezajo dovelj Hardtmutovi št. 1 v mehkem, belem lesu, ktere se zavoljo nizke cene mnogo hkrati kupiti more. Za geometrično ali stavbeno risanje treba je rabiti že boljše, postavim Faberjeve ali Hardtmutove št. 3, 4, 5.

Dobroto svinčnika se spozná, ako se svinčnik le malo poskuša. Dober svinčnik je povsod enako terd ali mehek, nima v sebi nobenega drobnega peska, in ne praska pri pisanji. Kedar se svinčnik vrezuje, toži se največkrat o njih slabosti, ker se pogostoma lomijo. Ne pomisli se toda, da je temu ne malokrat top nož kriv. Z ostrim nožem je torej